Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Mas can Basora

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sant Martí de Torruella
Emplaçament	Carretera de Manresa a Solsona. Km. 10. Pista a mà dreta a Joncadella

Coordenades:

Latitud:	41.76448
Longitud:	1.79459
UTM Est (X):	399803
UTM Nord (Y):	4624329

Classificació

Número de fitxa	08218-10
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XVI-XVIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	La construcció d'una vivenda moderna al costat de l'antic mas pels propietaris va causar l'abandonament de la casa i la seva accentuada degradació.
Protecció	Inexistent
Observacions protecció:	Ref. Cadastral: 005073 00CG92D 0001 AJ
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. cad.: 011A00019
Autoria de la fitxa	Arqueociència S.C. SL. (Raquel Valdenebro)
Data de registre de la fitxa:	dv., 22/12/2000 - 01:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per l'antic mas Basora i alguns coberts complementaris. L'antic mas és un edifici de planta quadrada amb coberta de teula a doble vessant i el carener perpendicular a la façana principal. Consta d'uns grans cellers soterrats, planta baixa, pis principal i golfes. La façana principal és orientada a migdia i s'hi va agregar un cos rectangular cobert a doble vessant, que forma un porxo que trenca la simetria de la façana clàssica. Aquest cos es va afegir a mitjan segle XIX, ja que la proximitat al santuari de Joncadella, feia que a la casa es servissin menjars, dedicant aquest espai a tal activitat. El color blau actual de la façana també respon a aquest fet, ja que els comensals acostumaven a deixar escrits a la paret i per tapar-ho es va optar per pintar-ho. Aquest porxo és sobreposat a la part superior la gran porta adovellada que donava accés a la casa. La façana de migdia es troba precedida d'un pati tancat per coberts de diverses èpoques. L'accés a aquest pati i per tant al conjunt del mas es feia per una porta adovellada construïda al mur de llevant. Es va afegir a tramuntana un cos rectangular que contenia una cisterna i alguns magatzems. A llevant també es va afegir un altre cos que conté una gran tina, i fins fa uns anys es conservava un petit cobert al costat de las porta principal d'accés al pati del mas destinant al hostatjar als pobres que demanaven caritat i volien passar la nit. Es conserva també un altre cos afegit a ponent destinada als malalts tísics de la casa, amb l'objectiu de mantenir-los aïllats de la resta de la família. Destaca també el forat conservat al pis sota teulada de la casa, destinada a graner i que condueix directament al forn. Aquest forat estava destinat a tirar directament la farina al forn.

Observacions:

La casa conserva una interessant col·lecció de documents antics. També es conserva una petita col·lecció de fotografies antigues. Dins les propietats del mas no es conserva actualment cap tina ni barraca de vinya. En terres del mas, a tocar de l'actual carretera de Cardona, es va construir durant la guerra civil un camp d'instrucció militar amb barraques i trinxeres. Curiosament la família no guarda cap tradició familiar relacionada amb la llegenda dels captius de Joncadella on presumptament estaria implicat un dels seus membres. Tampoc no es coneix la tradició del la curació dels herniats.

Història

La masia de Can Basora és documentada des del segle XIII i apareix al fogatge de l'any 1553 fet a la parròquia de Santa Maria de Joncadella en mans d'una família anomenada Homs (AA.DD, 1984). Curiosament la família Basora és la protagonista de la llegenda dels captius de Joncadella, que explica com un membre d'aquesta família va ser retornat de forma miraculosa al Santuari de Joncadella després d'estar apressat pels musulmans. Sarret i Arbós va iniciar algunes investigacions històriques a fi de poder donar versatilitat i datar aquesta llegenda. Segons ells, al llibre del Veguer de Manresa, l'any 1309, i en de la família de Berenguer Mercader, de l'arxiu notarial, escrit pel notari Jaume d'Arters, apareix un tal Bernat Mercader com a Comissari Reial per reclutar gent de Manresa i la seva vegueria a fi d'enrolar gent a l'armada que Jaume II estava preparant per anar ha lluitar contra el regne de Granada. Entre els cridats apareixen Pere Çavit de Juncadella (Çavit era el nom antic de l'actual mas Mollet) i Jaume Basora de Juncadella, per tant hi ha una discrepància en les dades utilitzades(SARRET I ARBÓS, 1929). L'actual família que du en cognom Basora guarda memòria de la seva estança al mas almenys des del principis del segle XIX. A mitjans del segle XIX i per mitjà de casaments -havent mort tots els homes de la família Galí, un membre de la família es va casar amb la filla de la casa- la família va entrar en possessió del mas Cornet. Mentre la propietat estava integrada pels dos masos la família va residir a Can Cornet, deixant el mas Basora en mans de masovers, retornant cap al 1920 a la casa original.

Bibliografia

AA.DD.(1984), Recopilació de la història del municipi de Sant Joan de Vilatorrada. Sant Joan de Vilatorrada. BENET I CLARÀ A.(1985), Història de Manresa. Dels orígens al s.XI. Manresa. IGLESIAS J(1979), El fogatge de 1553. Vol I. Barcelona. SARRET I ARBÓS J.M (1915), Història y tradiciones de Juncadella. Lleida. SARRET I ARBÓS. J.M (1929), Santuari de Nostra Senyora de Juncadella: història i tradicions. Manresa.

